

A. Denystraat, Beersel (gemeente Beersel)

Programma van Maatregelen

Auteur:

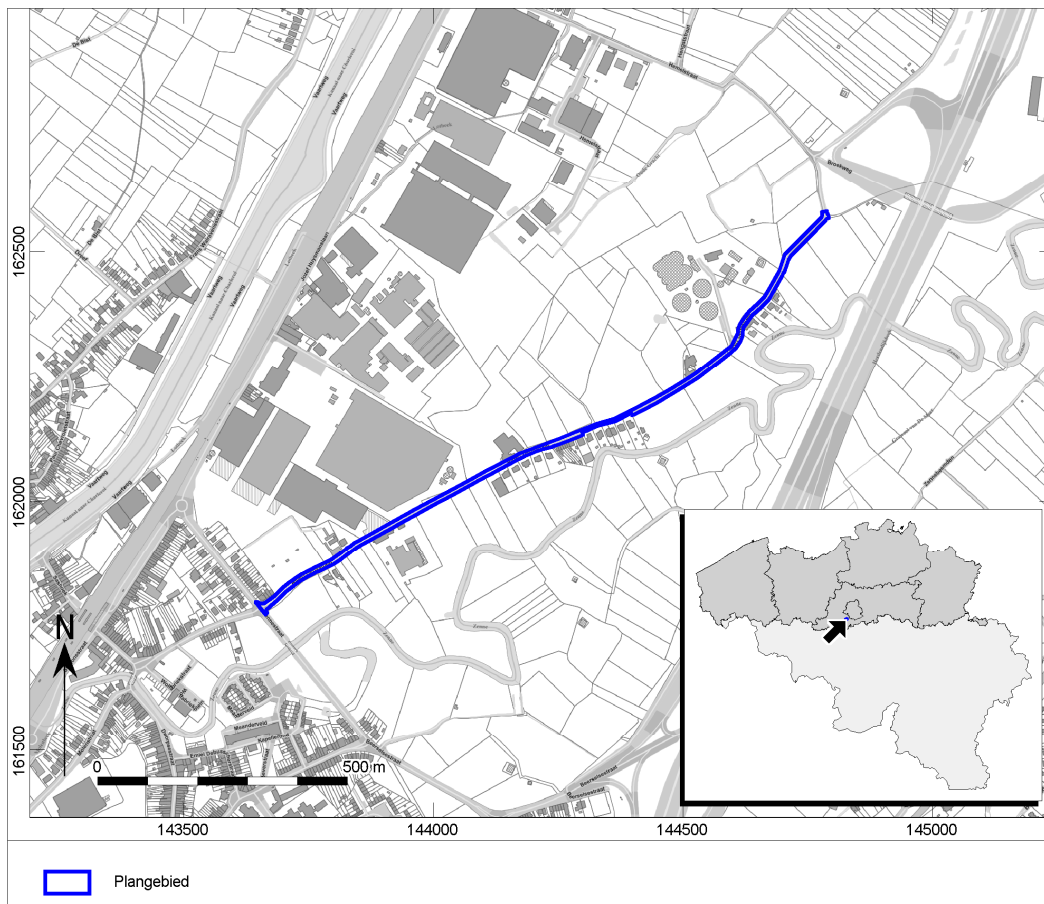
T. Van Mierlo (bureauonderzoek, veldwerkleidster)
X.J.F. Alma

Autorisatie:

X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in de periode augustus 2018 – augustus 2019 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie A. Denystraat, te Beersel (afb. 1). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen verbetering van de A. Denystraat met aansluitend aanleg van voetpaden, parkings en nieuwe riolering.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

Het uitgevoerde archeologisch onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek. Op basis van beide onderzoeken kan er in voldoende mate een uitspraak gedaan worden ten aanzien van de archeologische verwachting voor het plangebied en de impact van de geplande werken.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

In de bureaustudie is een verwachtingsmodel opgesteld ten aanzien van de archeologische potentie van het plangebied. Deze verwachting is (deels) getoetst middels een landschappelijk bodemonderzoek.

Uit de bureaustudie komt naar voren dat er voor het gehele plangebied een hoge verwachting geldt op archeologische sites vanaf het Paleolithicum met een verhoogde verwachting voor de Romeinse tijd. De hoge verwachting op sites vanaf het Paleolithicum is hoofdzakelijk gebaseerd op de landschappelijke context van het plangebied, namelijk gelegen binnen een beekvallei waarbij de oeverwallen voor bewoning geschikte locaties vormden. Archeologische vindplaatsen worden op voorhand dan ook voornamelijk verwacht aan de top of ingeschakeld in de Holocene en pleistocene oever(wal)afzettingen. Voor de Romeinse tijd kon de verwachting verhoogd worden op basis van een nabij gelegen vindplaats.

Omdat de archeologische verwachting sterk gerelateerd is aan de landschappelijke ligging van het plangebied is een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd om de bodemopbouw in kaart te brengen. Het landschappelijke bodemonderzoek heeft, tenminste voor het oostelijke deel van het plangebied, kunnen aantonen dat er sprake is van alluviale afzettingen in een overstromingsvlakte, behorend tot de formatie van Arenberg en dan meer specifiek het lid van St. Paulus. Algemeen aangenomen wordt dat deze alluviale afzettingen pas uit de laatste 1000 jaar dateren. Vastgesteld kon worden dat dit pakket in het oostelijke deel van het plangebied tenminste 2m dik is, tot onder het niveau van (het merendeel van) de geplande werken.

In het centrale en zuidwestelijke deel van het plangebied kon de bodemopbouw niet middels landschappelijke boringen vastgesteld worden. Echter, hier dient zich de vraag aan in hoeverre verwacht kan worden dat deze delen van het plangebied zich in dezelfde – overstromingsvlakte – of een andere landschappelijke context bevinden. Wanneer gelet wordt op de ligging van het plangebied binnen het beekdal, dan kan afgeleid worden (onder meer aan de hand van de DHM en de ligging ten opzichte van de Zenne) dat het plangebied zeer waarschijnlijk in hetzelfde laagste, vlakke deel van de vallei ligt, op ca. 100 m afstand van de beekloop. Dit zijn ook de zones waar het Lid van St. Paulus gewoonlijk is afgezet en dan specifiek sedimenten uit een overstromingsvlakte, niet van de oevers. Verwacht kan worden dat oevers overigens zeer beperkt van omvang zijn bij een kleine rivier als de Zenne op deze plek. Voor het oostelijke deel van het plangebied kan daarmee aangetoond worden dat er hoofdzakelijk overstromingsafzettingen aanwezig zijn met een ouderdom van maximaal 1000 jaar, voor het westelijke en centrale deel van het plangebied wordt de aanwezigheid van dezelfde afzettingen verwacht.

Aangezien er een sterke relatie is tussen de kans op archeologische vindplaatsen en de landschappelijke context, kan naar aanleiding van het landschappelijke booronderzoek ook de archeologische verwachting bijgesteld worden. Zoals bovenstaand beargumenteerd zullen de geplande werken hoofdzakelijk plaatsvinden binnen (minimaal 2m) dik pakket aan de jonge alluviale afzettingen uit een overstromingsvlakte van het Lid van St. Paulus. De verwachting voor artefactensites uit de Steentijd en sporensites vanaf het Neolithicum tot aan de Volle Middeleeuwen kan daarmee naar beneden worden bijgesteld tot laag. Dit geldt ook voor de verwachting op eventuele sites uit de Romeinse tijd, waarvan één site op korte afstand van het plangebied bekend is. Deze onderzochte Romeinse site bevindt zich op de oevers langs de Zenne en is sterk water gerelateerd. Deze vindplaats bevindt zich dan ook in een andere landschappelijke context, waarmee deze niet van invloed is op de verwachting binnen het plangebied. Immers, voor het plangebied kan een andere landschappelijke context vastgesteld worden. Ook de verwachting op (sporen)sites uit de Volle Middeleeuwen tot Nieuwe tijd wordt laag ingeschat. Immers, het plangebied bevindt zich binnen een natte zone, welke minder geschikt was voor bewoning.

Geconcludeerd kan worden dat de verwachting op artefactensites uit de Steentijd en sporensites vanaf het Neolithicum als laag ingeschat kunnen worden. Dit vanwege de aanwezigheid van een dik pakket aan alluviale afzettingen met een ouderdom van maximaal 1000 jaar.

2.3 Impact van de geplande werken

Binnen het plangebied zal de riolering vernieuwd worden en zal de weg nadien heraangelegd worden. De riolering zal bestaan uit een gescheiden systeem van RWA en DWA leidingen, waarbij de RWA leidingen tot maximaal 1,7m onder maaiveld en de DWA leidingen tot maximaal 2,7 m onder maaiveld aangelegd zullen worden. De nieuwe riolering komt hoofdzakelijk onder de huidige weg en soms wisselend in de berm te liggen. Voor een deel valt de nieuwe riolering samen met de huidige riolering.

Het vernieuwen van het wegdek zal een minder grote impact hebben. De maximale diepte van het nieuwe wegdek bedraagt circa 60 cm en zal eveneens voor een deel samenvallen met bestaande verstoringen door de huidige wegenis en reeds aanwezige kabels en leidingen.

Op basis de bureaustudie en het landschappelijk bodemonderzoek kan een lage verwachting worden toegekend voor sites vanaf het Paleolithicum. Ondanks deze lage verwachting kunnen eventuele sites niet per definitie uitgesloten worden. Wanneer echter gelet wordt op de aard van de geplande werken, dan is de kans dat deze ingrepen een bedreiging vormen voor het bodemarchief klein en is tevens de kans op het behalen van kenniswinst bij archeologisch vervolgonderzoek klein. Dit kan als volgt worden toegelicht:

Gelet op de aard van de geplande werken is de verwachting dat met name de aanleg van de riolering tot op grotere diepte mogelijk een effect kan hebben op het bodemarchief. Echter, daarbij moet wel meeberekend worden dat de aanleg van de nieuwe riolering deels samenvalt met reeds bestaande verstoring door de huidige riolering. Tevens worden de werken uitgevoerd in smalle sleuven over een lang tracé, waardoor bij mogelijke aanwezigheid van archeologische resten, deze slechts beperkt onderzocht kunnen worden. Dit tezamen zorgt ervoor dat mogelijke archeologische vindplaatsen eerder versnipperd intact zullen zijn gebleven en ook alleen een versnipperd beeld zullen opleveren bij archeologisch onderzoek. De kenniswinst die bereikt kan worden bij archeologisch vervolgonderzoek zal daarmee eveneens eerder beperkt zijn. De kosten wegen in dit geval niet op tegen de baten van een archeologisch vervolgonderzoek.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.